

درآمدی بر شناخت لجستیک

کتاب تهیه و تدوین: عباس حسنی، دانشگاه عالی دفاع ملی

چکیده

لجستیک که جنبه‌ای از فعالیت‌های نظامی و غیرنظامی برای نقل و انتقال و نگهداری نیروهای رزمی و پشتیبانی رزمی و تجهیزات و تدارکات است موضوع مقاله پیش رو است که در آن مفهوم و تعریف لجستیک، وظایف لجستیک، کارکرد لجستیک در نیروهای مختلف نظامی، عملکرد لجستیک در مناطق عملیاتی و جایگاه لجستیک در انواع معدودی از جنگ‌ها بررسی شده است.

واژه‌های کلیدی

لجستیک، وظایف لجستیک، مدیریت لجستیک، لجستیک جنگ.

۱- مقدمه

لجستیکوس به معنی «مهارت در محاسبه‌گری» بر می‌گردد. در ارتش مقتدر رم باستان و در روم شرقی مأموران رسمی دولتی در ارتش، که به کار جمع‌آوری آذوقه و مالیات مشغول بودند، «لوجیستا» لقب داشتند. در اروپا از اواخر قرن هجدهم و اوایل قرن نوزدهم، همزمان با جنگ‌های ناپلئونی به بعد، به کسی که مسئولیت اسکان، تغذیه، جابه‌جایی و تحرک سربازان را به عهده داشت «لوجر» می‌گفتند که اخذ شده از نام «مارشال لوجیس» افسر سر رشته‌داری فرانسوی است که در ارتش فرانسه مسئول مهندسی نظامی، مهندسی جغرافیایی، طراحی نقشه‌های جنگی و پشتیبانی بویژه در مناطق عملیاتی جنگ بوده است. از آن پس در فرانسه نیز به افسران مسئول تأمین، تهیه و توزیع آذوقه، پوشاک و سایر لوازم و تجهیزات جنگی، «لوجر» می‌گفتند (Britannica. Vol. 7p. 449) اما واژه لجستیک در قرن بیستم در جنگ‌های اول و دوم و پس از آن نقش و جایگاه مفهومی و عینی خود را در سازمان‌های دفاعی و اقتصادی بازیافته و برداشت‌های مشابه و در عین حال همراه با نگرش‌های متفاوت، سبب گردیده است تا تعاریف و مفاهیم متعددی از آن ارائه شود. «این واژه در زبان فارسی، برگردان مناسبی ندارد و هیچیک از واژه‌های تدارک، آماد، پشتیبانی و کارپردازی، به تنهایی مفهوم معادل لجستیک را ندارند و به صورت اعم یا

تدوین و طراحی استراتژی نظامی، مستلزم طی مراحل مختلفی است از جمله: شناسایی ابزارها و لوازم ضروری و برآورد اعتباری آنها، پس از شناخت راه‌ها و روش‌های محتمل نیل به هدف و برآورد اعتبار آنها، نوبت به چگونگی پشتیبانی (تهیه، ذخیره و توزیع به موقع) همه جانبه راهبرد نظامی در رسیدن به اهداف از پیش تعیین شده‌اش می‌رسد. وظیفه‌ای که امروزه با پشتیبانی سیستم‌های پیشرفته ارتباطاتی، اطلاعاتی، در عین حال که بسیار تسهیل شده است به واسطه وجود مراکز متعدد تولید وسایل و جنگ‌افزارهای لازم و تنوع کارایی آنها، بسیار پیچیده نیز شده است. این وظیفه در تمامی یگان‌های نظامی و مؤسسه‌های تولیدی به عهده بخشی به نام لجستیک گذارده شده است. مقاله حاضر، درآمدی بر شناخت لجستیک است که از جنبه‌های مختلف موضوع را بررسی کرده است.

۲- مفهوم و تعریف لجستیک

لجستیک یعنی تدارک طرح تفضیلی یگان‌ها، (جعفری، ص ۷۰۲). لجستیک واژه‌ای است برای بیان مساعدت و پشتیبانی رکنی از ارکان نیروهای مسلح در درون فرماندهی‌های نظامی در زمان صلح یا در جنگ، (military term:p.209). ریشه‌شناسی واژه لجستیک بیانگر آن است که بنیان مفهومی آن به واژه یونانی

خاص از آن به کار می روند» (مشبکی، ص ۸۲).

بعضی لجستیک را به مثابه علم تلقی می کنند و می گویند لجستیک از آن جهت علم است که باید در چارچوب یک رشته قواعد و روش های علمی و براساس مشاهدات عینی مبتنی بر تجربه، به جمع آوری داده ها بپردازد، همچنین براساس بررسی، تجزیه و تحلیل، جمع بندی و نتیجه گیری از آنها به پیش بینی، تهیه و تدارک ملزومات مورد نیاز مأموریت با عنایت به اعتبارات تخصیصی اقدام کند. (حسنی، ص ۳) به عبارتی، «لجستیک» علم طراحی، اجرا، جابه جایی و تعمیر و نگهداری در نیروهای نظامی است (military term. ibid).

بعضی دیگر به لجستیک از لحاظ کارکردی و حیطة مسئولیت توجه می کنند؛ از این رو «در علوم نظامی، همه فعالیت های واحدهای نیروهای مسلح را در نقش پشتیبانی واحدهای عملیاتی (رزمی)، شامل: حمل و نقل، آماد، تهیه وسایل و علائم مخابراتی، مساعدت های پزشکی و مانند آن را لجستیک گفته اند. (Brita nica, ibid). یا اینکه لجستیک «جنبه ای از فعالیت های نظامی و غیرنظامی برای نقل و انتقال و نگهداری نیروهای رزمی و پشتیبانی رزمی، تجهیزات و تدارکات» است (الیوت، ص ۸۶). یا «لجستیک نظامی مجموعه فعالیت های انبوهی است که مواد مورد نیاز مأموریت را طرح ریزی می کند، ملزومات و اموال منقول و غیر منقول را برای نیروهای عملیاتی تهیه و تدارک می بیند و در جابه جایی و تحرک نیروها مساعدت می کند و در زمان صلح آماده می سازد». (J.H. Skinner, p. 602). با همین دیدگاه «فرهنگ واژه های نظامی» لجستیک را چنین تعریف می کند. الف- لجستیک عبارت است از کلیه فعالیت های وابسته به آماد، ترابری، تعمیر و نگهداری، تخلیه و بستری کردن کارکنان، خدمات ساختمانی و امور کارگری.

ب- لجستیک در جامع ترین معنای آن به جنبه هایی از عملیات نظامی اطلاق می گردد که عبارتند از:

- طراحی و توسعه، دریافت کردن، انبار کردن، حرکات، توزیع، نگهداری، اخراجات و تهیه اقلام و وسایل.
 - ترابری، تخلیه و بستری کردن افراد.
 - دریافت یا ساخت، نگهداری، عملیات و تهیه تسهیلات.
 - دریافت یا آماده کردن خدمات.
- لجستیک شامل طرح ریزی (تعیین نیازمندی ها) و همچنین اجراست (رستمی، ص ۶۹۲).
- جان ام کالینز نیز که دارای دیدی راهبردی است تعریفی کارکردی از لجستیک، اینگونه ارائه کرده است: «طرح ها و عملیات طراحی، توسعه، کاربرد، انبار کردن، حمل و نقل، توزیع، تعمیر و نگهداری تسهیلات، عملیات و تخریب تسهیلات، استفاده از خدمات یا در اختیار گذاردن آن» (کالینز، ص ۵۰۵ تعاریف بیشتر، مشبکی، ص ۸۰). این مجموعه تعاریف، جایگاه کارکردی و وظیفه و رفتار سازمانی لجستیک را از لحاظ علمی و راهبردی در مجموعه ای نظامی شفاف کرده، اما قدر و منزلت لجستیک متناسب با رشد و پیشرفت فناوری همواره در حال دگرگونی است. امروزه نیروهای رزمی به سلاح ها و تجهیزات بسیار پیشرفته و پیچیده ای مجهزند که استفاده مستمر از آنها پشتیبانی عظیمی را می طلبد. به عنوان مثال، در جنگ جهانی دوم، حدود نیمی از نیروی زمینی ایالات متحده آمریکا باید به نیمی دیگر که مستقیماً در رزم درگیر بودند پشتیبانی رزمی می داد و بیست و پنج درصد نفرات یک لشکر رزمی در فعالیت هایی درگیر بودند که با امور لجستیکی بی ارتباط نبود. الزامات لجستیکی دگرگونی های مهمی را پشت سر گذاشته است که موجبات آن پیچیدگی و تنوع سلاح های امروزی، همراه با نوآوری های اخیر در عرصه ارتباطات و حمل و نقل بوده است. این دگرگونی ها معضلات لجستیکی را بغرنج تر کرده اند و بر نسبت غیر جنگجویان در نیروهای نظامی افزوده اند (الیوت، ص ۸۶). این نسبت در عصر کنونی بسیار بیشتر شده است.

تدارک یگان‌های رزمی در صورتی که پیش‌بینی شده و بموقع نباشد، می‌تواند دو عصر منفی داشته باشد. اگر زود هنگام حساب و کتاب نشده و غیر منطقی باشد منجر به هدر رفتن مقادیر کلانی از اعتبارات می‌گردد. زیرا، اقلام تدارکاتی فاسد می‌شوند یا از رده عملیاتی (به واسطه دگرگونی سریع فناوری) خارج می‌گردند. اگر پیش‌بینی نشده و دیر هنگام باشد به پشتیبانی نشدن به موقع نیروهای رزمی می‌انجامد که در این صورت شکست جایگزین پیروزی خواهد شد. شکست نیروهای آلمانی در حمله به روسیه در جنگ جهانی دوم به دلیل مواجه شدن با سرمای شدید، از جمله موارد پیش‌بینی نشده در تاریخ جنگ‌هاست. این سرما باعث شد که کلیه وسایل موتوری استفاده‌کننده از سوخت مایع یخ بزنند و زمین‌گیر شوند. چنین تجاربی سبب شدند که نیروهای نظامی و مؤسسه‌های تولیدی به لجستیک و مدیریت لجستیک و بهای ویژه‌ای در ساختار مأموریتی و تولیدی خود بدهند.

۳- وظایف مدیریت لجستیک

مدیران لجستیک وظایف عام و مشترکی مانند طراحی و برنامه‌ریزی، هماهنگی و هدایت، انگیزش، سازماندهی، نظارت و ارزشیابی دارند که در هر سازمانی رعایت می‌شود. در کنار این وظایف، تعدادی وظایف تخصصی نیز وجود دارد که صرفاً مشمول مسئولان و مدیران لجستیک است. وظایف خاص هر مدیر لجستیک برای دستیابی به بیشترین نتیجه در اجرای عملیات لجستیکی سازمان خود عبارت است از:

تهیه و تدوین طرح‌ها، برنامه‌ها، خط‌مشی‌ها، روش‌ها، آیین‌نامه‌ها و شیوه‌های لازم در کلیه امور لجستیکی.

۲. تعیین و مشخص کردن استانداردها و اندازه‌های مورد نیاز برای اجرا؛

۳. بررسی و برآورد نیازمندی‌های لجستیکی شامل وسایل و ابزار آلات، مواد و اقلام، تأسیسات و ابنیه؛

۴. تهیه و تدوین روش‌ها و شیوه‌نامه‌های درخواست، تهیه، خرید، انبارکردن، حمل و نقل، بیمه، نگهداری، توزیع، مراقبت بر کمیت و کیفیت و اقلام اسقاطی؛

۵. حصول اطمینان از تأمین و توزیع به موقع کلیه اقلام و خدمات لجستیکی بر اساس نیازها و برنامه‌ها؛

۶. ایجاد هماهنگی و اعمال نظارت بر تمامی امور و فعالیت‌های لجستیکی؛

۷. بررسی و پیشنهاد روش‌های جدید در امور لجستیکی؛

۸. دریافت نظر استفاده‌کنندگان از خدمات لجستیکی (بازخورد) (مشبکی، ص ۹۲).

اجرای هر یک از این وظایف تخصص‌ها و مهارت‌های ویژه‌ای را می‌طلبد. به عبارتی اولاً هیچیک از موارد بالا کار یک نفر نیست ثانیاً تقسیم کار، تجربه و آموزش مداوم حرف اول را می‌زند ثالثاً، تحقیق و به روز شدن دانسته‌های مدیران از جمله الزامات غیر قابل انکار است رابعاً جمع‌آوری، تلفیق و تدوین داده‌های مورد نیاز و طراحی یک راهبرد منعطف و قابل اجرا نیز نیازمند فردی است که از همه لحاظ برای چنین مأموریتی تربیت و پرورش شده است. سخن آخر اینکه: امروزه هر کسی را به صرف آشنایی مختصر به لجستیک نمی‌توان در چنین جایگاهی قرار داد.

۴- وظایف لجستیک

تدارک طرح تفضیلی یگان‌ها، مستلزم مطالعه و تحقیق منظم، پیوسته و جامع است. بنابراین لجستیک علمی‌ترین بخش سازمان است که این وظایف را به عهده دارد:

۱. مطالعه، تحقیق، طراحی و اجرای سامانه‌های پشتیبانی ویژه جنگ و صلح؛

۲. مطالعه و تحقیق در ساخت، ساختارها و زیرساخت‌های پشتیبانی با بینشی عاقبت‌نگر؛

۳. مطالعه، تحقیق و تهیه دستگاه‌ها، ابزارها و جنگ‌افزارهای پیشرفته و کارا متناسب با شرایط جغرافیایی؛

۴. مطالعه، تحقیق و تدارک یگان‌های تعمیر و نگهداری؛
۵. مطالعه، پیش‌بینی، تهیه، حمل؛ ذخیره و توزیع مناسب اقلام اصلی یا یدکی مورد نیاز مأموریت؛
۶. پیش‌بینی و آموزش متخصصان مورد نیاز در سطوح مختلف مهارت.

هر یک از وظایف یاد شده می‌تواند زیر مجموعه‌هایی داشته باشد که به ریزکردن و شکستن وظیفه کلان و شفاف کردن حیطه عملیاتی آن می‌پردازد. مثلاً طراحی و اجرای سامانه‌های پشتیبانی ویژه جنگ یا صلح نیازمند مطالعه علمی راهبردهای اتخاذ شده هر یک از همسایگان یا دشمنان و رقبیان منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای می‌شود. در این مطالعه، همگرایی‌ها و واگرایی‌های سیاسی، تشکیل اتحادیه‌های سیاسی - نظامی، برنامه‌های به روز کردن و مجهز ساختن نیروهای نظامی، خریدهای تسلیحاتی و بودجه نظامی - امنیتی مورد توجه است. نتایج حاصل شده از این مطالعه، رویکردهای متفاوتی را پیش روی نیروهای نظامی و انتظامی کشور قرار می‌دهد. هر رویکرد، سامانه لجستیکی متناسب خود را می‌طلبد که در صورت مطالعه، پیش‌بینی و تهیه طرح‌ها و اجرای به موقع حامی سیاست بازدارندگی دولت خواهد بود. ساخت ساختارها و زیرساخت‌های پشتیبانی نیز متناسب با نتایج حاصل از مطالعاتی است که ذکر آن رفت و می‌تواند طراحی و ساخت انواع جاده‌های مواصلاتی، پادگان‌های زمینی، پایگاه‌های هوایی و پدافندی، پایگاه‌های دریایی و باراندازها، ساختمان‌های اداری، ساختمان‌های تخصصی و بیمارستان‌ها را شامل شود. ساخت بمب‌افکن با آشیانه ویژه هواپیمای جنگی و بمب‌افکن با آشیانه ویژه هواپیمای ترابری و سوخت‌رسان تفاوت دارد، یا در نیروی دریایی بارانداز ناوهای جنگی با بارانداز زیردریایی متفاوت است و در نیروی زمینی سرپناه خودروهای زرهی با غیر زرهی و کشتی فرق می‌کند.

در ساخت بیمارستان‌ها و تجهیز آنها نیز باید مطالعه

و بررسی دقیق به عمل آورد، زیرا کاربرد انواع جنگ‌افزارها و تسلیحات جدید با اثرات شیمیایی، میکروبی، پرتوزا، لیزری با تسلیحات ویژه جنگ در دشت یا کوهستان صدمات و آسیب‌هایی را به وجود می‌آورد که اگر از قبل پیش‌بینی نشده باشد و نیروهای متخصص، داروهای متناسب، دستگاه‌های ضروری و آمبولانس‌های زمینی و هوایی لازم وجود نداشته باشد، بازتابی جز تخریب روحیه و شکست در پی نخواهد داشت.

تهیه ابزار و جنگ‌افزار و ماشین‌افزار نیز نیازمند مطالعه و پژوهش مستمر است. از این رهگذر باید بهترین و کاراترین سلاح‌ها و ابزارها و دستگاه‌های پشتیبانی کننده آنها شناسایی، تهیه و تدارک شود. جایگاه‌های ویژه جغرافیایی مثل کوهستانی، دشت یا باتلاقی بودن یا فضا و دریا و رودخانه هریک جنگ‌افزارهای خاص خود را طلب می‌کنند که اولاً در شرایط ویژه آب و هوایی منطقه کارایی داشته باشد ثانیاً زود از رده عملیاتی خارج نشوند. سفارش، خرید، حمل، ذخیره و توزیع مناسب وابسته به جایگاه دشمن و شرایط جغرافیایی و همچنین توجه همزمان به منابع تهیه و وابسته نشدن به مراکز تهیه سلاح، در عین آزمون و آموزش پیوسته سلاح‌ها و به روزکردن توان و کارایی آنها از جمله وظایف لجستیک است.

یکی از وظایف مهم لجستیک با توجه به هزینه بسیار گران خرید تسلیحات، تعمیر، نگهداری و آماده عملیات نگهداشتن آنهاست. لجستیک باید متناسب با توزیع ماشین‌ابزارهای جنگی، نسبت به ساخت و راه‌اندازی مراکز آموزشی جهت تربیت متخصصان تعمیر و نگهداری اقدام کند.

آنگاه متناسب با جنگ‌افزارها و ماشین‌های جنگی، متخصصان آموزش دیده را در سطوح مهارتی مختلف توزیع کند. همچنین تهیه و توزیع مناسب آنها از دیگر وظایف این بخش است. در نهایت لجستیک برای اینکه

از میزان کارایی و مهارت متخصصان خود آگاه باشد، نیازمند راه‌اندازی گروه‌های بازرسی ویژه و متخصص با اهداف جلوگیری از حیف و میل بیت‌المال (بودجه‌های دولتی)، ارتقای کارایی، اطمینان از حسن اجرای وظیفه متخصصان و آماده به خدمت نگهداشتن دستگاه‌های جنگی است.

یکی از وظایف مهم لجستیکی، پیش‌بینی نیازمندی‌های مأموریت است که می‌تواند براساس نیاز اولیه تأسیس یگان یا بر اساس مصرف روزانه، ماهیانه، فصلی و سالیانه برآورد شود. این برآورد پس از تهیه فهرست اجناس و اقلام مورد نیاز از بازارهای داخلی و خارجی خریداری و از راه زمین (کامیون و قطار) هوا (هواپیما، بالگرد) و دریا (انواع کشتی‌ها و قایق‌ها) به مراکز ذخیره برای انبارکردن در سطح انبار عمده، انبارهای پایگاهی، انبارهای پای کار یا خطوط مقدم متناسب با نیاز قسمتی یا نیاز رزمندگان ارسال شود. توزیع مناسب و به موقع اقلام و وسایل مورد نیاز منجر به افزایش کارایی صد درصد هر بخش دخیل در مأموریت می‌شود و عکس آن نیز، شکست و تلفات سنگین انسانی و تجهیزاتی را در پی خواهد داشت. هدف عمده از سازماندهی و نقش‌دهی به لجستیک، زنده و پویا نگهداشتن مجموعه (اعم از نظامی یا غیر نظامی) و اجرای بهینه وظیفه یا مأموریت و دستیابی به اهداف تعریف شده با کمترین هزینه‌های انسانی-مادی و با تجهیزات مناسب است.

۵- لجستیک و مؤسسه‌های تولیدی

هر مؤسسه تولیدی کمابیش از بخش‌هایی چون، تهیه مواد اولیه، ذخیره و نگهداری و پشتیبانی به موقع خط تولید، تولید، بسته‌بندی، انبار کردن، بازاریابی و ترابری و توزیع به وجود می‌آید و حال با توجه به اینکه، وظیفه هر مؤسسه تولیدی، درآمد و کسب سود پایدار فزاینده است، ضرورت دارد در هر یک از آن بخش‌ها

افراد متخصص و ماهری به کار بگیرند تا بتوانند به آن اهداف خود جامعه عمل ببوشاند.

۵-۱- تهیه و ذخیره مواد اولیه و ماشین آلات (پشتیبانی تولید کننده) هر مؤسسه تولیدی در درجه اول باید مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای و ماشین‌ابزارهایی که برای امر تولید ضروری هستند را تهیه و با توجه به میزان مصرف خط تولید و متناسب با اعتبارات تخصیصی ذخیره کند. بعلاوه باید ماشین‌ابزارهای خط تولید را همواره به روز و کارا سازد از این‌رو، وظیفه اول لجستیک در یک مؤسسه تولیدی مطالعه و تحقیق پیرامون مواد اولیه و منابع تهیه آنها، کالاهای واسطه‌ای و منابع تهیه آنها؛ ماشین‌ابزارهای مختلف تولید و پشتیبانی خط تولید است.

وظیفه دوم، متناسب با اعتبارات تخصیصی و توزیع مناسب این اعتبارات، باید به تهیه، ذخیره و توزیع مواد اولیه و ماشین‌ابزارها و قطعات ضروری بپردازد. در این وظیفه تشکیل و ساخت انواع انبارها از لحاظ شرایط جوی و همچنین از لحاظ پشتیبانی به موقع خط تولید در کوتاه‌ترین زمان ممکن ضروری است. وظیفه سوم، ایجاد مراکز تعمیر و نگهداری ماشین‌ابزارهای خط تولید به لحاظ سخت‌افزاری و نرم‌افزاری است؛ به عبارتی دیگر این وظیفه را نیز دارد که درباره ماشین‌ابزارها به تحقیق پرداخته و چگونگی ارتقای کارکرد آنها را پی‌گیری کند؛ و این وظیفه مهم و خطیر را به عهده دارد که تیمی از متخصصان آموزش دیده را همواره در دسترس قرار دهد تا به هنگام ایجاد مشکل در ماشین‌ابزارها، مجدداً آنها را راه‌اندازی کنند. در یک کلام در مرحله اول، لجستیک وظیفه دارد «خط تولید را فعال نگه دارد»

۵-۲- بسته‌بندی، ذخیره و توزیع تولیدات (پشتیبانی مشتری)

بخش دیگری از وظایف لجستیک، مربوط به بعد از خط تولید می‌شود. به این مفهوم که پس از استاندارد شدن تولید، نوبت بسته‌بندی، ذخیره و توزیع کالای تولیدی است.

امروزه بسته‌بندی و اشکال آن در جهان سرمایه‌داری

کشور، معمولاً از سه نیروی دریایی، هوایی و زمینی تشکیل شده است. هرچند، هر یک از نیروهای مسلح قدرت‌های بزرگ، خود به چندین نیرو که عملیات لجستیک در آنها متفاوت شده است، تقسیم می‌شود.

۶-۱- نیروی زمینی

در گذشته‌های دور که دستگاه‌ها و جنگ‌افزارهای پیچیده و پیشرفته امروزی نبود، عملیات جابه‌جایی نیروها به کندی صورت می‌گرفت و هر فردی موظف بود نیازمندی‌هایش را خود تهیه و حمل کند و جنگ نیز در منطقه محدودی واقع می‌شد؛ بنابراین عملیات لجستیکی نیز ساده و در صورت بروز مشکل سخت و سنگین بود. اما امروزه هر کدام به شکلی در جنگ دخیل‌اند. این مداخله از تولید در کارخانه‌ها و مزارع کشاورزی شروع می‌شود و نهایتاً کسانی را که مستقیماً مواد و لوازم و تجهیزات مورد نیاز نیروهای درگیر را به خطوط مقدم می‌رسانند، شامل می‌شود. بنابراین، در این حد، لجستیک در نیروی زمینی، تقریباً تمامی افراد جامعه را در بر می‌گیرد. اما اگر جنبه تجهیزات و جنگ‌افزارها، مانند انواع سلاح انفرادی، کشتار جمعی، رادارها، تجهیزات مخابراتی و... این نیرو را در نظر بگیریم، شرایط بسیار متفاوت است و تخصص‌گرایی حرف اول را می‌زند. لجستیک در این نیرو نیز دارای رده‌بندی است که از ارکان گروهان شروع و به وظایف انبار مرکزی منتهی می‌گردد. در عین حال، کالا و مواد مصرفی مورد نیاز، از منابع محلی تهیه می‌شود. و تغذیه، کالاها و سایر لوازم تخصصی از انبار مرکزی، بر اساس رده‌بندی و سازماندهی صورت گرفته از بالا به پایین تحقق می‌یابد. (صالحی، صص از ۹۵ الی ۱۵۹). به علاوه هر یگان رزمی به واسطه شیوه تخصصی رزمی‌اش، لجستیک ویژه‌ای را طلب می‌کند. طراحی افسر مسئول تهیه طرح لجستیک، متناسب با نوع عملیاتی که در پیش است و تخصص‌هایی که بکار گرفته می‌شود انجام می‌پذیرد. در صورتی که مأموریت رزمی با یگان پیاده باشد لوازم و

علم و تخصصی ضروری در یک مؤسسه تولیدی شناخته شده است، زیرا بسیاری از کالاها با بسته‌بندی مناسب اولاً مشتری‌پسندتر هستند. ثانیاً در ذخیره‌نگهداری و حمل نیز مناسب‌ترند و سالم و با حداقل صدمات احتمالی به دست مشتری و مصرف‌کننده می‌رسند. وظیفه بسته‌بندی به عهده بخشی از سازمان لجستیک است که باید لوازم بسته‌بندی مانند کارتن، ضربه‌گیر، نم‌گیر، تسمه‌ها، جعبه‌ها، و... و وسایل بسته‌بندی مانند انواع ماشین دوخت، تسمه‌کشی و ابزارهای آنرا فراهم و در اختیار بخش مربوطه قرار دهند. سپس لجستیک باید کالای بسته‌بندی شده را در انبارهای کالای تولید شده به ترتیب تاریخ تولید ذخیره و پس از بازاریابی و یافتن مشتری (مصرف‌کننده) به ترتیب تاریخ تولید، توزیع کند.

لجستیک یک مؤسسه تولیدی، معمولاً از افراد بسیار خبره، خوش‌برخورد، خوش‌ترکیب برای امر بازاریابی استفاده می‌کند؛ این افراد پس از یافتن مشتری (با استفاده از انواع روش‌ها از جمله تبلیغات) ترندهای بسیاری به کار می‌برند تا مشتری را در بازار رقابت حفظ کنند.

۶-۲- لجستیک و نیروهای نظامی

لجستیک کارکرد و وظیفه بخشی از یک سازمان نظامی است که باید برای اجرای مأموریت خود و سایر بخش‌ها اقداماتی را انجام دهد از جمله:

۱. تهیه و تأمین مایحتاج.
 ۲. ارسال مایحتاج تدارک شده به خطوط عملیاتی.
 ۳. تعمیر و نگهداری تجهیزات و وسایل.
- اما در عصر کنونی به دلیل پیشرفت و ترقی روز افزون فناوری‌های رزمی و همچنین جنگ‌افزارهای به کار گرفته شده در خطوط مقدم نبرد و در خطوط و پادگان‌های پشت‌سر، دایره و وسعت عملیات را تمامی افراد جامعه اعم از نظامی و غیرنظامی به عهده دارند.
- یک ارتش متناسب با ویژگی‌های جغرافیای سیاسی

مایحتاج ضروری و احتمالی که یگان پیاده برای اجرای مأموریت نیاز دارد می‌تواند شامل جیره (خوراک و پوشاک)، سوخت و ترابری، اسلحه و مهمات و... باشد. ولی نیازهای یگان‌های هوابرد و نیروهای مخصوص حتماً با یگان پیاده متفاوت است و نیازهای اینها با یگان‌های زرهی و توپخانه. بعلاوه پشتیبانی لجستیکی یگان‌ها در عملیات رزمی، شهری یا بیابانی و هر دو با کوهستانی و هر سه با عملیات در جنگل متفاوت است و نیازهای متفاوتی باید پیش‌بینی و تدارک شود. همچنین در عملیات آبی - خاکی تدارکات متفاوتی از پیش باید در نظر گرفته شود که در عملیات‌های گذشته چندان مورد نظر نبوده است. حال اگر قرار باشد عملیات رزمی بزرگی (مانند عملیات بیت‌المقدس در جنگ ایران و عراق) در گستره وسیعی از جغرافیا و با نیروی تخصصی رزمی بسیاری انجام شود، تهیه طرح‌های پیچیده لجستیکی جایگاه ویژه‌ای دارد. در ارتش ایران، فرماندهی لجستیکی از طریق معاونت‌های اداری، آماد و تعمیر و نگهداری و مدیریت مهمات، کلیه فعالیت‌های پشتیبانی خدمات رزمی را برای یگان‌ها نیروی زمینی پیش‌بینی و به توسط یگان‌های وابسته خود یعنی فرماندهی‌های پشتیبانی مناطق، آمادگاه‌های اصلی عمومی، آمادگاه‌های اصلی مهمات، مراکز تعمیراتی و فرماندهی ترابری تدارک می‌کند (رکن چهارم، ص ۲۸۰).

آماد به کلیه مواد خام و مصنوعات اطلاق می‌گردد که

ارتش تهیه و برای تجهیز، نگهداری و مداومت عملیات رزمی و اداری در اختیار مصرف‌کنندگان یگان‌ها قرار می‌دهد (نیک سرشت، ص ۱). به منظور تسهیل عملیات آمادی و لجستیکی و تفکیک آماد ضروری از غیر ضروری و حساس از غیر حساس، در نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی، آماد در ده رده طبقه‌بندی شده است این طبقه‌بندی به جا مانده از اولین دهه‌های تاسیس ارتش نوین در ایران است که همواره کالا و خدمات جدید در آن تعریف شده است:

۶-۲- نیروی دریایی:

رزم دریایی به کمک ناوهای جنگی میسر است. این ناوها، گاه مدت‌ها بدون تماس با خشکی بر روی آب به اجرای مأموریت مشغول هستند. چگونه این امر ممکن می‌شود؟

نیروی دریایی عبارت است از مجموعه‌ای از ناوهای جنگی و کشتی‌های تدارکاتی و پایگاه‌هایی که در سواحل و مراکز تأسیس گردیده‌اند. وظیفه ناوهای جنگی و کشتی‌های تدارکاتی و پایگاه‌هایی که در سواحل و مراکز تأسیس گردیده‌اند. وظیفه ناوهای جنگی آمادگی برای مقابله رو در رو با دشمن یا متجاوز است، کشتی‌های تدارکاتی یا لجستیک در این آمادگی دو وظیفه دارند:

۱. حفظ و ارتقای توان رزمی نیروی انسانی.

۲. حفظ و ارتقای توان دستگاه و لوازم جنگی.

برای وظیفه اول باید خوراک، پوشاک مناسب، بهداشت و

سوطح	خطوط	شرح عملیات	یگان جایگزین
پشتیبانی لجستیکی فوری	خط اول	پشتیبانی کامل / سازمانی برای واحد عمل کننده / مشتری	یگان پشتیبانی واحد
پشتیبانی لجستیکی سطح اول (مرحله اول)	خط دوم	پشتیبانی مستقیم داده شده به واحد عمل کننده / مشتری به وسیله آماد لجستیکی اولیه که معمولاً نزدیک به رزمندگان و معمولاً در محل‌های گردانی مستقر هستند.	پشتیبانی گردانی یا مستقیم
پشتیبانی لجستیکی سطح دوم (مرحله دوم)	خط سوم	پشتیبانی ارائه شده به وسیله یگان‌های پشتیبانی لجستیکی سطح دوم به اولیه که گاهی اوقات نزدیک به رزمندگان و معمولاً در محل‌های گردانی مستقر هستند.	پشتیبانی عمومی یا همگانی
پشتیبانی لجستیکی سطح سه (مرحله سوم)	خط چهارم	پشتیبانی ارائه شده به وسیله یگان‌های لجستیکی سطح سه به سطح دو استقرار اقلام منقول در محل‌های ثابت	پشتیبانی پایگاهی (پادگانی)

پرواز با هواپیما دستاورد سالها آرزو و تجربه انسان بود که در قرن بیستم جامه عمل به تن کرد. با پرواز اولین هواپیما، احتمالاً انگیزه استفاده نظامی از آن در اذهان خطور کرد.

هواپیما در ابتدا با تعداد معدودی قطعه (کمتر از پنج هزار قطعه) و تعداد معدودی نیروی انسانی به پرواز در می آمدند و نگهداری می شدند. با گذشت زمان، پیشرفت های سریع و کاربرد لوازم الکترونیک در آن، هر روز به پیچیدگی آنها افزوده گشت تا به مرحله ای رسید که امروزه یک هواپیما از صدها هزار (نزدیک به یک میلیون) قطعه تشکیل شده و صدها نفر اعضای گروه نگهداری را به خود مشغول کرده است. مأموریت نیروهای هوایی حفظ و حراست از مرزهای هوایی و پشتیبانی از نیروهای زمینی و دریایی است. به این ترتیب حیطة عملیات رزمی یا خطوط مواجهه این نیرو تمامی یک سرزمین است که بخشی به توسط هواپیماها و بخشی به توسط پدافند زمین به هوا میسر می گردد.

عملیات هوایی در یک پایگاه متمرکز است ولی عملیات پدافند که معمولاً تحت امر منطقه یا پایگاه است غیر متمرکز و پراکنده است. سامانه لجستیک نیروی هوایی عمدتاً متمرکز است یعنی در پایگاه، که مشتمل بر چندین گردان پروازی و همچنین چندین گروه پدافندی است به صورت متمرکز و با تقسیم کار شدید و تخصص گرایی ویژه و تحت پروازی و همچنین چندین گروه پدافندی است به صورت متمرکز و با تقسیم کار شدید و تخصص گرایی ویژه و تحت نظارت و توأم با آموزش پیوسته، به تعمیر و نگهداری تسلیحات، هواپیما و دستگاه های کمکی اقدام می کند و گردان های تعمیر و نگهداری معمولاً از حمایت و پشتیبانی قوی و شبانه روزی گردان های تدارک برخوردارند. این گردان ها با استفاده از شیوه های علمی، نیاز احتمالی روزانه، هفتگی، ماهانه، سه ماهه، و یک ساله را پیش بینی، تهیه و

درمان، روحیه و.. فراهم سازند که در غیر این صورت نمی توان از رزمندگان خسته انتظار عملیات رزمی را داشت. وظیفه دوم بسیار مشکل تر و سنگین تر است، زیرا دستگاه و جنگ افزاری را که به وسیله نیروی انسانی به مقابله با دشمن می پردازد باید در هر وضعی، اعم از جنگی یا غیر جنگی، و در هر مرحله ای آماده رزم نگه داشته شود که در اینجا سه مأموریت مطرح می شود.

• آماده نگهداشتن ناو و جنگ افزارهای آن.

• سوخت رسانی و تضمین حرکت ناو.

• تعمیر و نگهداری ناو و جنگ افزارهای آن و

ارتقای کمی و کیفی مناسب برای هر مأموریت.

به عبارتی دیگر خط اول لجستیک کشتی های باری، کشتی های بیمارستانی، یخ شکن ها، سوخت رسان ها، کشتی های تعمیراتی، کشتی های ویژه حمل و نقل نیرو و یدک کش هاینند که کشتی های جنگی را پشتیبانی می کنند. (الیوت، ص ۸۷) پایگاه های ساحلی، خط دوم عملیات لجستیک را سازمان می دهند در این خط، بخشی از نیازمندی های کالایی و خدماتی از محل تهیه، تدارک و ذخیره می شود و بخشی نیز از مراکز. در این خط همچنین با ساخت و تدارک باراندازهای ویژه تعمیر و نگهداری، نوسازی و بازسازی بموقع ناوهای جنگی و لجستیکی صورت می گیرد. بعلاوه ناوهای لجستیک نیز از طریق این پادگان ها، به تأمین و ذخیره سازی کالا و خدمات مورد نیاز ناوهای جنگی می پردازند.

خط سوم لجستیک، مراکزی هستند که در آنها تصمیمات کلی، خریدهای کلی، و خط مشی های اساسی و بنیادی این نیرو تحقق می یابد.

نیروی دریایی در جهان، در پانصد سال گذشته بسیار تجربه اندوخته است و حاصل این تجارب به ما می آموزد که یک نیروی دریایی قوی، آماده و با تجربه به تنهایی قادر است عملیات گسترده سه نیرو را در خود متمرکز کند. (عزیزی، صص ۱۰۴ الی ۱۵۹ و صالحی، صص ۱۹۵ الی ۱۴۹).

ذخیره می‌کنند و با اولین تماس، به صورت قاعده‌مند، نیاز یگان تعمیرکار را برطرف می‌سازد.

تدارک امروزه با شناسایی، کدگذاری و طبقه‌بندی قطعات و با استفاده از رایانه، سرعت آماده‌سازی هواپیماها و سایر لوازم را با پدافند هوایی برای اجرای مأموریت، بسیار زیاد و از سوی دیگر زمان صرف شده را به کمترین مقدار رسانده است. (غلامزاده، ص ۱۶۳)

تقسیم کار و تخصص‌گرایی شدید، خودکارسازی تدارک، حسابرسی و پشتیبانی و طراحی و تحقیق، عوامل و عناصر اصلی لجستیک در نیروی هوایی است که حداقل در سه سطح قابل تشخیص است: سطوح گردان، پایگاه و انبار مرکزی، هر کدام متناسب با وقت، امکانات و متخصصانی که در اختیار دارند از جزیی و خرد به سوی سطح کلان و سنگین عملیات لجستیکی اقدام می‌کنند به شیوه‌ای که امروزه همه به صورت خودکار و تحت نظام انجام می‌شود. مدت‌هاست که تعداد اقلام مورد نیاز و ضرورت تسریع در مبادله آنها، عدد را جایگزین اسم کرده است که به دنبال خود ساختار طبقه‌بندی اقلام را تغییر داده است. امروزه اقلام بر اساس رشته‌های عددی در یک مجموعه طبقه‌بندی که از ۰۰۰۵ شروع و به ۹۹۹۹ ختم می‌شود جای داده می‌شوند و همه آنها به گروه‌های مصرفی، تعمیری و غیر مصرفی تقسیم‌بندی می‌شوند و اساس مبادله بر نیاز و پیش‌بینی‌های انجام شده در ۱۴ طبقه فوریت مشخص می‌گردد.

۷- لجستیک در مناطق عملیاتی

یکی از کارکردهای اصلی و اساسی عملیاتی لجستیک، پشتیبانی آماده‌های نیروهای رزمی - عملیاتی است، بعلاوه به عنوان مدیریت اجرایی تدارکات، جابه‌جایی و اطلاعات نیز کارکردی بنیادی دارد. به عبارتی بهتر، لجستیک عملیاتی نیروهای دخیل در رزم را از نظر اطمینان متقابل واحدها به یکدیگر، اطمینان درونی واحدها، عملیات حفظ صلح، مشارکت در حوادث غیر

مترقبه یا تحرک‌های آموزشی - آمادگی، پشتیبانی و تقویت می‌کند. آن قسمت از لجستیک عملیاتی که مستقیماً نیروهای رزمی را پشتیبانی می‌کند و در برخورد و مواجهه نزدیک با صحنه نبرد است، معمولاً به عنوان یگان خدمات جنگی (رزمی) شناخته و بررسی می‌شود. فعالیت لجستیک عملیاتی را می‌توان براساس تفاوت گذاری بین خطوط پشتیبانی عملیاتی شناسایی کرد. با متصل کردن این سطوح عملیاتی به وسیله خطوط مواصلاتی (حمل و نقل)، فاصله دور پایگاه اصلی (محل) تا قرارگاه سربازان در صحنه‌های جنگ یا مناطق کشمکش به یکدیگر نزدیک می‌شود. (حسینی، ص ۹۹۶). اسکینر چارچوب عملیاتی و لجستیکی زیر را برای نشان دادن ساختار و نحوه فعالیت لجستیک در خطوط مقدم جنگ پیشنهاد کرده است. در این جدول چهار سطح لجستیک عملیاتی به صورت سلسله مراتبی وجود دارد که حیطة و نحوه فعالیت آنها به همین امر بستگی دارد. هر سطحی در این سطوح به صورت افقی و پله‌ای، سطح بالایی (در جدول) خود را پشتیبانی و حمایت می‌کند. بنابراین می‌توان گفت چهار خط مواصلاتی لجستیکی وجود دارد: در خط اول وظیفه لجستیک تهیه و تدارک نیازهای دائمی و فوری رزمندگان از منابع بالایی (سلسله مراتب سازمانی) خود و توزیع سریع آنها در میان افراد درگیر است. این خط اساسی‌ترین وظیفه را در تهیه و توزیع کالا و خدمات فوری و حیاتی جنگجویان به عهده دارد. این واحد لجستیکی معمولاً در گروهان مستقر می‌شود و جایگزین آنها یگان پشتیبانی واحد (ارکان گروهان) است.

خط دوم فعالیت لجستیک عملیاتی، که خط اول شدیداً به آن نیازمند است، در گردان پشتیبانی مستقر است. وظیفه این خط تأمین و توزیع نیازمندی‌های جنگجویان در سطحی کلان‌تر از گروهان به وسیله آماد و ترابری است. خط سوم که معمولاً در هنگ‌ها و تیپ‌ها مستقر است، وظیفه دارد آنچه را که طرف لجستیک پادگانی دریافت

کرده به خطوط دوم توزیع کند.

خط چهارم که در محلی ثابت مستقر است کلیه اقلام منقول مورد نیاز پیش‌بینی شده را فراهم و به خطوط جلوتر ارسال می‌کند. هر یک از سه خط اول وظیفه دارد نیازمندی‌های یگانی خود را به صورت روزانه، هفتگی، ماهانه، سه ماهه و سالانه تهیه و تدارک کند. به صورت سلسله مراتبی به خطوط بالاتر خود ارائه دهد.

لجستیک عملیاتی پادگانی وظیفه دارد از منابع مختلف به تهیه و تقسیم و ارسال اقلام و خدمات مورد نیاز اقدام کند. (Skinner.p.p.604-605)

۸- انواع جنگ و لجستیک

جنگ اشکال مختلفی دارد و این اشکال مختلف پشتیبانی و لجستیک متفاوتی را نیز طلب می‌کنند. به عبارتی دیگر، نوع جنگ، نوع لجستیک را سازمان می‌دهد. جنگ بزرگ و جهانی به واسطه دامنه و وسعت جغرافیایی جبهه‌های نبرد و فواصل دور از مراکز پایگاه‌ها، پشتیبانی لجستیکی ویژه‌ای را لازم دارد تا جنگ در منطقه یا با کشور همسایه. هرچه دامنه و وسعت جغرافیایی جنگ وسیع‌تر باشد، خطوط عملیاتی لجستیک نیز به همان میزان گسترده‌تر می‌شوند و برعکس هرچه وسعت جغرافیایی محدودتر باشد، حیطة و خطوط عملیاتی لجستیک کوچکتر و به مراکز نزدیک‌تر است.

لجستیک در جنگ‌های هجومی و تدافعی نیز با یکدیگر اختلافاتی دارند. در جنگ‌های هجومی، لجستیک باید امکانات خود را به گونه‌ای سازماندهی کند که بتواند مایحتاج حیاتی و رزمی رزمندگان را در کمترین زمان ممکن در اختیار نیروهای پیشرونده قرار دهد و اساساً نباید رزمجویان لحظه‌ای احساس کنند که از پشتیبانی محروم شده‌اند.

جنگ تدافعی دو شکل دارد: یک شکل آن، خود را در قالب جنگ ممانعتی و پیشدستانه که تقریباً حالت

هجومی دارد، نشان می‌دهد؛ در این صورت لجستیک آن به مانند لجستیک جنگ‌های هجومی عمل می‌کند. نوع

نوع جنگ، نوع لجستیک را سازمان می‌دهد. جنگ بزرگ و جهانی به واسطه دامنه و وسعت جغرافیایی جبهه‌های نبرد و فواصل دور از مراکز پایگاه‌ها، پشتیبانی لجستیکی ویژه‌ای را لازم دارد تا جنگ در منطقه یا با کشور همسایه.

دیگر دفاع در مقابل هجوم است بدین معنی که یا درخانه نشسته و منتظر هجوم دشمن است یا دشمن به او هجوم آورده است. در اینجا جنگ جنبه حیاتی و امنیت ملی پیدا می‌کند و لجستیک از مساعدت‌های مردمی نیز برخوردار است. در این نوع جنگ، تمام سعی و تلاش لجستیک بر این قرار می‌گیرد که با پشتیبانی مناسب رزمندگان و تجهیز بموقع و کافی آنها، اولاً مانع پیشروی دشمن شود، ثانیاً مقدمات لازم را برای بیرون راندن دشمن متجاوز فراهم کند. تجارب ارزنده لجستیک نظامی/ مردمی در هجوم ارتش عراق و دفاع ارتش و نیروهای مردمی ایران در مقابل آن چشمگیر است.

در جنگ‌های داخلی مانند جنگ‌های استقلال طلبانه، آزادیخواهانه، چریکی، جنگ و گریز و نامنظم که در زمره جنگ‌های مردمی نیز قرار می‌گیرند، رزمندگان و جنگجویان از پشتیبانی لجستیکی مردمی برخوردارند. به عبارتی این مردم هستند که نیازهای حیاتی و حتی تسلیحاتی و تجهیزاتی رزمندگان را تهیه و تدارک می‌کنند و حتی می‌توان گفت که جنگجویان با مردم زندگی می‌کنند هر چند گاهی نیز مردم تشخیص داده‌اند که فعالیت رزمندگان جز ناامنی، تخریب و تضعیف اموال و نابودی حیثیت خانوادگی و اجتماعی پیامد دیگری ندارد، از این‌رو از حمایت و پشتیبانی رزمندگان سرباز زده‌اند و حتی ضمن جنگ با آنها، از محیط زندگی خود بیرونشان کرده‌اند. در جنگ برق‌آسا، لجستیک پیوند بسیار گسترده‌ای با زیرساخت صنعتی و تولیدی کشور

منابع و مأخذ

- ۱- اسماعیل زاده، صمد؛ امیریگی، غلامحسین؛ نوابی، هوشنگ، رکن چهارم، تهران: دانشکده فرماندهی و ستاد نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران، (مدیریت آموزش)، چاپ چهارم، ۱۳۶۹.
- ۲- الیوت، ام. جعفری. و ریچینالد رابرت. فرهنگ اصلاحات سیاسی-استراتژیک، مترجم میرحسین رئیسزاده لنگرودی، انتشارات معین، ۱۳۷۳.
- ۳- جعفری، فرهنگ نشرنو، نشر تنوید، تهران ۱۳۷۳
- ۴- حسنی، عباس. لجستیک و اطلاع رسانی، مجموعه مقالات اولین همایش سراسری اطلاع رسانی نیروهای مسلح، ج دوم، گردآورنده حسین شیرازی، ناشر اطلاع رسانی دانشگاه مالک اشتر، اردیبهشت ماه ۱۳۸۰.
- ۵- رستمی. محمود، فرهنگ واژه‌های نظامی، ناشر ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، چاپ اول ۱۳۸۷.
- ۶- صالحی، سید مهدی. شناخت لجستیک، مقالات برگزیده نخستین سمینار لجستیک و کاربرد آن در سازمان، دانشگاه امام حسین، چاپ اول ۱۳۷۵.
- ۷- عزیزی، محمد. نقش حمل و نقل در تدارکات نظامی، مقالات برگزیده نخستین سمینار لجستیک و کاربرد آن در سازمان، دانشگاه امام حسین، چاپ اول ۱۳۷۵.
- ۸- غلامزاده، احمد. طبقه‌بندی و کدگذاری کالا، مقالات برگزیده نخستین سمینار لجستیک و کاربرد آن در سازمان، دانشگاه امام حسین، چاپ اول ۱۳۷۵.
- ۹- کالینز. جان. ام؛ استراتژی بزرگ، مترجم کوروش بایندر، نشر دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی، چاپ اول ۱۳۷۰.
- ۱۰- مشبکی، اصغر. مدیریت لجستیک، بایدها و نبایدها، فصلنامه کنترلر، سال دوم، شماره ۵ و ۶، بهار و تابستان ۱۳۷۷.
- ۱۱- نشریه دوره تخصصی سررشته‌داری، چاپخانه مرکز پشتیبانی آموزش آجا، شهریور ۱۳۷۰.
- ۱۲- نیک سرشت، محمد؛ آما، ناشر مدیریت آموزش مرکز آموزش‌های پشتیبانی نیروی زمینی، چاپ دوم، شهریور ۱۳۸۱.

13.us if department Dictionary of military term . 13

.Defense, ,Greenhill .1987.

14.Brassesys Logistic :AGeneral survey. 14 skinner,

I.H .Encyclopedia of Land Forces and warfar. Edited

by franklin D.Margiotta,1996 ,by Brassey's Inc.

15.Teh new Encyclopedia Britannica . vol. 7.

Micropeadia , 15Th Edition,1994 .

مهاجم دارد؛ زیرا امکاناتی که برای یک جنگ در راستای دستیابی به اهدافی در عمق سرزمین دشمن، با شکستن خطوط دفاعی او سازمان می‌دهد. لازم است که پیشرفته و در عین حال قابل ترمیم باشند تا در صورت هرگونه نقصانی بلافاصله جایگزین شوند و سازمان جنگی طراحی شده، همچنان کارایی لازم را برای ادامه مأموریت داشته باشد. همچنین این زیرساخت باید توان لازم را برای پشتیبانی جنگ در صورت فرسایشی و به درازا کشیده شدن داشته باشد. در جنگ کره، ویتنام و اخیراً در جنگ‌های خلیج فارس (عراق- کویت)، بالکان و افغانستان، ارتش ایالات متحده آمریکا با استفاده از زیرساخت و تجهیزات بسیار پیشرفته‌ای که در اختیار داشت بزرگترین عملیات لجستیکی تاریخ را بویژه در جنگ خلیج فارس به نمایش گذاشت.

۹- نتیجه‌گیری

هرگاه شناخت درستی از مأموریت خود داشته باشیم آنگاه به سادگی کالا و خدمات مورد نیاز اجرای مأموریت را نیز در می‌یابیم. آن بخشی از سازمان/ مؤسسه که به تدارک و پشتیبانی این کالا و خدمات می‌پردازد لجستیک است. که در این مقاله سعی شد از جنبه مفاهیم و تعاریف و عملکرد شناسانده شود، نکته حائز اهمیت این است که در پی هر شناختی در حالی که قفل‌های بیشماری گشوده می‌شود قفل‌های مفعول دیگری آشکار می‌گردند. در طراحی و تدوین استراتژی نظامی که معمولاً طراحی و تصویب شده‌اند در صورتی که منعطف باشد و با بازخوردهایی که به آن می‌رسد خود را به روز و مهیا برای مواجهه با هر پدیده تازه‌ای کند در این صورت هیچ قفلی همیشه بسته نخواهد ماند و لجستیک نیز که وظایف سنگینی را در اجرای راهبردهای نظامی به عهده دارد با مساعدت علم و دانش و پژوهش همواره درهای بسته را یکی پس از دیگری می‌گشاید و راه اجرای راهبرد را شفاف می‌کند.